

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

317. Meddelelse. 6. Marts 1941.

B. Vejledninger.

Dyrkning af Lupiner.

Fremkomsten af Lupinformer med et saa ringe Indhold af Alkaloider eller Bitterstof, at Planten i Modsætning til de hidtil dyrkede Lupiner blev velegnet til Foderbrug, har skabt ny Interesse for Lupindyrkning. I 297. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur er meddelt Resultater fra en Forsøgsrække, hvor den bitterstoffattige Lupin, Sødlupinen, blev sammenlignet med almindelig Gul Lupin. Forsøgene viste, at den bitterstoffattige Lupin forholdt sig overfor Dyrkningsvilkaarene paa samme Maade som den gammelkendte Lupinform, saa Erfaringerne herfra kan overføres til den nyere Lupindyrkning. Forsøgene viste endvidere, at Lupinen under visse Forhold kan give Afgrøder, der i Størrelse kan maale sig med almindeligt dyrkede Afgrøder paa tilsvarende Jord, og hvis Hovedvægten lægges paa Avlen af Æggehvide, staar Lupinen som en af de Planter, der kan opvise det største Udbytte.

I 177. Beretning fra Landøkonomisk Forsøgslaboratorium er meddelt Resultater fra omfattende Fodringsforsøg med Sødlupinen. Det fremgaar heraf, at denne saavel i grøn Tilstand som i Form af A. I. V. Ensilage er et godt Foder.

Der er endvidere Erfaringer for, at de modne Frø, der indeholder ca. 30 % fordøjelig Renæggehvide, er et meget værdifuldt Foder, som Kreaturerne gerne æder.

Da den øjeblikkelige Situation paakalder Interesse for Planter, der kan frembringe et æggehviderigt Foder, gives her et Sammendrag af Dyrkningserfaringer med Lupiner. Disse Erfaringer er indvundne ved Forsøgsarbejdet paa Statens Forsøgsstationer, i Landbo- og Husmandsforeningerne, samt ved Dyrkning i almindelige Landbrug, og de er sammenholdt med Resultater, man er kommen til vedrørende Lupindyrkning i Tyskland.

Jordbund og Gødskning.

Den gule Lupin hører hjemme paa Sandjord, og den stiller omtrent samme Krav til Jordbundsreaktionen som Kartoffler og Rug, men kan dog give Afgrøder ved endnu lavere Reaktionsstal end disse. Paa Tylstrup Forsøgsstation har man dyrket Sød-lupiner i det gamle Kalkforsøg. Reaktionen varierede fra 4,5 til 7,2, men der var ingen synlig Forskel i den vegetative Ud-vik-ling. Paa Arealer, hvor man faar Lyspletsyge i Korn, faar man i Reglen Kalkklorose i Lupiner. Paa Lerjord kan Spiringen volde Vanskeligheder i et regnfuldt Foraar. Paa Mosejord kan der høstes gode Afgrøder af Grønmasse, men der kan ikke avles modent Frø. Den blaa Lupin stiller noget større Krav baade til Jordbundsreaktionen og Boniteten. Den hører derfor hjemme under lidt bedre Dyrkningsvilkaar, f. Eks. paa den lette ler-muldede Jord.

Der foreligger kun faa Resultater fra Gødningsforsøg i Lu-piner, men Kravene til Gødning synes ikke store. Fra Erfaringer med nærstaaende Planter maa der sluttes, at Tilførsel af Kali og Fosforsyre vil være lønnende. Ifølge tyske Forsøgsresultater har selv smaa Mængder Salpeter sat Udbyttet ned.

Lupinen sætter Pris paa velløst Jord. Af Hensyn til Fug-tighedsforholdene maa efteraarspløjet Jord foretrækkes, men den taaler bedre end Kornafgrøderne en foraaarspløjet Jord.

Saaning og Renholdelse.

Ved Valg af Saatid maa man være klar over, om man vil dyrke Lupiner for Grønmassens Skyld, eller om man vil have Avl til Modenhed. Ved Avl til Modenhed ligger bedste Saatid omkring 1. April. Grønudbyttet bliver derimod størst, hvis Saa-tiden udskydes til første Halvdel af Maj. Ved Saaning i Juni og første Halvdel af Juli kan der under normale Nedbørsforhold paaregnes et godt Grønudbytte, medens der kun undtagelsesvis er høstet et nogenlunde Udbytte ved Saaning i sidste Halvdel af Juli.

Spireevnen i Lupinfrøene svinger betydeligt fra Aar til Aar. Forinden Udsædsmængden bestemmes, bør man gøre sig be-kendt med Frøpartiets Spireevne. Ved Avl til Modenhed maa en Udsæd paa 125 kg velspirende Frø pr. ha regnes for passende. Med Frø af særlig god Kvalitet, og hvor man har et godt Saabed,

kan der ved Anvendelse af Rækkesaaning opnaas rimelig Plantebestand ved Udsædsmængder helt ned mod 100 kg pr. ha. Største Udbytte af Grønmasse er opnaaet ved 10—20 kg større Udsædsmængde end ved Avl til Modenhed.

Podning af Lupinfrøet synes ikke at være af ret stor Betydning under danske Dyrkningsforhold. Ved Dyrkning paa nyopdyrket Hedejord maa en Podning dog anbefales, og i Egne, hvor der ikke tidligere har været dyrket Lupiner, bør Podning forsøgsvis afprøves.

Lupinfrøet maa ikke saas for dybt, kun 1—2 cm, saa Frøet lige er dækket, da de brede Kimblade ikke kan presses gennem et for tykt Jordlag. Radsaaning har givet de bedste Resultater, og en Rækkeafstand paa ca. 40 cm maa anses for passende. Ved en saadan Afstand kan der arbejdes med Hesteradrenser.

Lupinerne gror ikke ret kraftigt til i den første Tid. Det har vist sig meget vigtigt — navnlig for Frøudbyttet —, at Jorden holdes løs og ren, indtil Planterne kan dække Jorden. De sent saaede Lupiner kræver ikke saa megen Renholdelse som de tidligt saaede. Der kan ødelægges meget Ukrudt inden Saaning, og Lupinerne gror hurtigere til under de varmere Forhold.

Høstning.

Til Ensilering skal Lupinerne høstes, naar de sidste Blomster er ved at være udfoldet, og Frøene i de nederste Bælge har omtrent fuld Størrelse. Efter den Tid bliver Materialet saa groft, at det vanskeligt lader sig godt ensilere uden Skæring, og Afgrødens Fordøjelighed tager for stærkt af. Til Modenhed er det ret vanskeligt at træffe det rigtige Høsttidspunkt. Høstes der for tidligt, bliver Kærnerne smaa og indskrumpne, og ventes for længe, bliver Spildet ved affaldende og opspringende Bælge for stort. Det bedste Resultat er opnaaet ved at høste Afgrøden, naar Halvdelen af Midterstængelens Bælge er brune. Ved normal Længde af Stængelen kan Høstningen foretages med Binder. Denne bør være paamonteret Frøsamler og iøvrigt være indstillet, saa Negene behandles lempeligst muligt. Almindelig Af-lægger og Slaamaskine paamonteret Aflæggeapparat har ogsaa vist sig velegnet.

I særlig gode Høstaar er der opnaaet tilfredsstillende Vejring ved at sætte Negene sammen i almindelige Hobe. I Almindelighed skal man regne med, at Afgrøden skal vejres paa

Stativer. Efter et Par Dages Vejring paa Skaar sættes Materialet paa Ryttere. De almindelige 3-benede Høryttere har vist sig meget anvendelige. Hvis der er en Del grønne Blade i det høstede, maa Laget paa Rytteren ikke være for tykt. Vejringen paa Stativerne tager almindeligvis 3—5 Uger.

Ved Hjemkørselen benyttes en tæt Vogn, eventuelt en Tremmevogn beklædt med Sække. I Marken vælter man Rytterstakken over paa en Presenning og forker herfra paa Læsset. Spildet i Marken kan herved begrænses meget.

Fugtige og grønne Lupiner maa ikke køres i Lade. Hvis det ikke har været muligt at faa Lupinerne bjerget saa godt som ønskeligt, er det en gavnlig Foranstaltning at lægge hverandet Lag Lupiner og hverandet Lag tør Rughalm. I Laden anbringes Lupinerne et Sted, hvor der er mest Mulighed for Gennemtræk. Frøet opbevares bedst utærsket. Hvis det aftærskes om Efteraaret, vil der ofte være Grund til at lade det tørre paa et Tørreri, da fugtigt Frø vanskelig lader sig opbevare uden at mugne.

Lupiner i Blanding med Korn.

Lupiner dyrkes en Del i Blanding med Korn. Paa let Jord giver Blandingen i Reglen mindre Kærneudbytte end de rene Lupiner. De bedste Resultater er opnaaet ved smaa Iblandinger af Korn, f. Eks. 100—125 kg Lupiner og 15 kg Havre eller Vaarrug pr. ha. Blanding med Korn kan have den Fordel, at Rækkerne bliver lidt før synlige om Foraaret, saa Rensearbejdet kan fremskyndes. Bjergning og Opbevaring lettes ogsaa. Af Ulemper maa navnlig nævnes, at Kornet bliver modent før Lupinerne og udsættes derved for stort Spild. Ved heldige Nedbørsforhold kan Grønudbyttet efter Korniblandingen blive stort, men det maa erindres, at Æggehvideindholdet falder med stigende Korniblanding.

Abonnement paa korte Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes paa ethvert Postkontor og hos Postbudet under Navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 1 Kr. 50 Øre om Aaret, Postpenge iberegnete. Anmeldelse om Adresseændring maa indgives til Postvæsenet.

Trykt i 19.000 Eksemplærer.